

अभियान

सप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

Devendrachudal@gmail.com

वर्ष : ८० / अंक : ३१ / २०८० जेठ ५ गते शुक्रबार

/ May. 19, 2023 / कूल्य रु. १०/-

खाँण दम्पत्तिलाई मात्र फसाउन
खोजियो काग्रेस सांसदहरू

काठमाडौं । नेपाली काग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवाले आफ्नो नेतृत्वको कार्यकालमा गृहमन्त्री बनाएका बालकृष्ण खाँण पक्राउ परेपछि देउवाले मौनता देखाएका छन् । मानव बेचविखन जस्तो जघन्य अपराधमा पक्राउ परेका खाँणलाई पार्टीबाट निलम्बन गर्न नागरिक समाज अभियन्ता र आफ्नै पार्टीबाट दबाव परेपनि देउवा भने प्रतिक्रिया विहिन अवस्थामा रहेका छन् । खाँण गृहमन्त्री रहका बेला देउवाकी श्रीमती आरजु रणाले नै गृह मन्त्रालयमाथि रजगज चलाएको हुनाले देउवा आफ्नी श्रीमती माथि अनुसन्धान हुन नदिने दोजुपुमा लागि परेका छन् ।

सभापति देउवाले प्रधानमन्त्री र गृहमन्त्रीलाई मात्र होइन प्रहरी अधिकृतलाई पटक पटक फोन गरेर आरजुको विषयमा सोध खोज गरिरहेका र एकै दिनमा ८/५ पटक फोन गरेर सोधखोज गर्नुले

>>> बाँकी ८ पेजमा

हालीलाई www.abhiyanweekly.com.np मा पनि पढ्न सकिन्छ ।

नक्कली भुटानी शरणार्थी काण्ड राष्ट्रघाती कदम

काठमाडौं । नक्कली भुटानी शरणार्थी काण्ड असफल भएपछि मात्र सार्वजिक भएको हो । यो प्रकरणमा संलग्न भएकाहरूले नेपाली नागरिकलाई अनागरिक बनाएर अमेरिका पठाउने भन्नै नक्कली भुटानीका नाममा नेपाली जनताबाट तुलो मात्रामा रकम उठाएका तर अमेरिका पठाउन नसकेका हुनाले मात्र यो प्रकरण बाहिर आएको हो । गृहमन्त्री र गृहसचिव नै यो प्रकरणमा मुठिनु भेनको मुलुककै लागि मात्र नभएर नेपालको प्रतिष्ठामाथि नै अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा धक्का पुऱ्याउने प्रयास हो ।

यस भन्दा अगाडि भएका भ्रष्टाचारका विभिन्न काण्डहरूको छानविन नगरी गुपचुप राखिएको हुनाले यो नक्कली भुटानी प्रकरणलाई बल पुऱ्याएको हो । यस भन्दा अगाडि गुपचुप राखिएका काण्डहरू एनसेल, स्वीस बैंक, चमेलिया जलविद्युत, फोरजी वितरण, विनोद चौधरी कर छुट, वाइडबल्डी, न्यारोबडी, सिन्डिकेट हटाउन

>>> बाँकी ८ पेजमा

जनताको विश्वासमाथि घात

काठमाडौं । नक्कली भुटानी शरणार्थी प्रकरणले मुलुक नै लजित हुन पुगेको छ । जनताले पत्याएर निर्वाचित गरेका र विभिन्न समयमा उपप्रधानमन्त्री सहित पटक पटक मन्त्री भएका व्यक्तिहरूले नै नेपाली नागरिकलाई अनागरिक बनाएर अमेरिका पठाई दिने प्रलोभन देखाएर नेपाली जनतासँग पैसा उठाउनु राष्ट्रद्वारा र राष्ट्रघाती कदम हो । मान्छेलाई तुलो पदमा पुगेपछिसरी भएपनि पैसा कमाउनुपर्दछ भन्ने भूत सवार किन हुन्छ ? हात्रो निर्वाचन प्रणाली धेरै मङ्गो भएको र पैसा नहुने व्यक्तिले आ आफ्नो पार्टीबाट टिकटै नापाउने र टिकट पाएपनि पैसा नहुनेले निर्वाचन जिल्य

>>> बाँकी ८ पेजमा

निर्दोष नफसुन् दोषी नउम्किउन् नक्कली भुटानी शरणार्थी काण्डमा

काठमाडौं । नक्कली भुटानी शरणार्थी प्रकरणले यतिवेला राजनीतिक दल र सरकार नै अच्यारो अवस्थामा पुगेको छन् । नेपाली नागरिकलाई अनागरिक बनाएर अमेरिका पठाउने सपना देखाउने कार्यमा तत्कालिन गृहमन्त्री बालकृष्ण खाँण र गृह सचिव टेक नारायण पाण्डे लगायत सांसद एवं पूर्व उपप्रधानमन्त्री टोप बहादुर रायमाझी नै दोस्री देखियु मुलुककै लागि दुर्मार्यको विषय हो । तत्कालिन गृहमन्त्री खाँणले गृह प्रशासनको अनुभव नै नभएका व्यक्तिहरू गृह राष्ट्रघाती कदम हो । पाण्डेलाई नक्कली भुटानी शरणार्थी काण्डमा जोडिएका व्यक्तिहरू र सो गिरोहको सल्लाहमा नै गृह

>>> बाँकी ८ पेजमा

सविवामा सरलो गरिएको प्रट भैसकेको छ । नक्कली भुटानी शरणार्थी काण्डमा पूर्व प्रधानमन्त्री एवं नेपाली काग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवाकी श्रीमती आरजु राणा देउवा र तत्कालिन गृहमन्त्री एवं हाल प्रहरी हिरासतमा रहेका बालकृष्ण खाँणकी श्रीमती मञ्जु खाँण सम्मको सलग्नता भएको प्रहरी हिरासतमा रहेका व्यक्तिहरूले प्रहरीलाई बयान दिइसकेका छन् ।

प्रहरीले तिनै हिरासतमा रहेका व्यक्तिहरूले बयानमा नाम लिएका टोप बहादुर रायमाझीलाई पक्राउ पुर्जी जारी गरेर फरार सूचीमा राखेको थियो भने किन अहिलेसम्म आरजु राणा देउवा

>>> बाँकी ८ पेजमा

नक्कली भुटानी शरणार्थी काण्ड राष्ट्रघाती र देशद्रोही अपराध नै हो

काठमाडौं । नक्कली शरणार्थी प्रकरणमा नेपाली काग्रेसका नेता तथा पूर्व गृहमन्त्री सहित पूर्व सभासद आडाटावा शेर्पा समेत पक्राउ परेपछि नेपाली काग्रेसमिति तरङ्ग उत्तर्न भएको छ । नक्कली भुटानी शरणार्थी काण्डका नाइकेहरू नै पक्राउ परेका र उनीहरूलाई सहयोग गर्नेहरू समेत पक्राउ परी प्रसीदी हिरासतमा रहेका छन् । पक्राउ परेका व्यक्तिहरूले काग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवाकी श्रीमतीलाई र पूर्व गृहमन्त्री बालकृष्ण खाँणकी श्रीमतीलाई रकम बुझाएको बयान दिएका र एक अडियो समेत सार्वजनिक भईसकेको अवस्थामा सभापति देउवा नै उनीहरूलाई बचाउने प्रयासमा लागि परेका छन् । केही दिन पहिला प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल र उपप्रधान सहित रक्षामन्त्री रहेका पूर्ण बहादुर खड्काले प्रहरी महानिरीक्षकलाई प्रधानमन्त्री निवास बालुवाटारमै बोलाएर अब उप्रान्त कसैलाई पक्राउ गर्नु अधि आफूहरूलाई जानकारी गराउन निर्देशन दिएको चर्चा चलिरहेको र प्रधानमन्त्री दाहालले गृहमन्त्रीलाई त्यस्तो आदेश दिएको चर्चा चलिरहेको र प्रधानमन्त्रीलाई त्यस्तो आदेश दिएको चर्चा चलिरहेको छ । नेपाली काग्रेस सत्ता गठबन्धनको महत्वपूर्ण घटक भएको र काग्रेसका नेताहरूलाई पक्राउ गरि

जोसुकै मुछिएका भएपनि उनीहरूलाई कानुनी कारबाही हुने र सरकारले प्रहरी आफूहरूलाई जानकारी गराउन निर्देशन दिएको चर्चा चलिरहेको र प्रधानमन्त्री दाहालले गृहमन्त्रीलाई त्यस्तो आदेश दिएको चर्चा चलिरहेको छ । नेपाली काग्रेसका नेताहरूको दबावमा प्रधानमन्त्रीले प्रहरी महानिरीक्षकलाई प्रधानमन्त्रीले आदेश दिएको बताइएको छ । नेपाली काग्रेस सत्ता गठबन्धनको महत्वपूर्ण घटक भएको र काग्रेसका नेताहरूलाई पक्राउ गरि

कारबाही गरेको खण्डमा सत्ता गठबन्धन नै दुटन सक्ने अभिव्यक्ति रक्षामन्त्री पूर्ण बहादुर खड्काले प्रधानमन्त्री समक्ष गरेका समावाचारहरू प्रकाशित र प्रशासित भईरहेका बेला प्रहरी महानिरीक्षकलाई प्रधानमन्त्रीले आदेश दिनुलाई महत्वपूर्ण रूपमा हेरिएको छ । संसद हुँदै सङ्कसम्म नक्कली भुटानी शरणार्थी काण्डको व्यापक विरोध हुँदै

>>> बाँकी ८ पेजमा

नागरिकलाई बेचो षड्यन्त्रमा उच्च पदस्थहरू

काठमाडौं । नक्कली भुटानी शरणार्थी प्रकरणमा प्रहरी हिरासतमा रहेका प्रायः सबै व्यक्तिले नक्कली भुटानी शरणार्थी काण्डमा नाइकेहरू केशव दुलाल र सानु भण्डारीमार्फत मोटो रकम लिएको प्रहरीको अनुसन्धानले देखाएको छ । दुलाल र भण्डारीले गिफ्ट भन्नै रकम लिएका छ एवं एहिले अहिलेसम्म प्राप्त भएको प्रमाणले खुलेको भन्ना आरोपितहरूले बढी रकम लिएको हुन सक्ने प्रहरी अधिकारीहरूको भनाई रहेको छ । पूर्व उपप्रधानमन्त्री एवं एमालेका सचिव तथा सांसद टोपबहादुर रायमाझी, पूर्व गृहमन्त्री एवं नेपाली काग्रेसका नेता बालकृष्ण खाँण र उनका तत्कालिन प्रमाण र तथ्यले नक्कली भुटानी शरणार्थी बनाउने यद्यपि अन्य भन्दा बढी रहेको छ । प्रहरीका अनुसन्धानबाट प्राप्त सबूत प्रमाण र तथ्यले नक्कली भुटानी शरणार्थी बनाउने धन्दामा काम गर्ने र्यारेन्टी लिएर रकम बुझेको प्रहरीको अनुसन्धानबाट खुलेको छ । प्रहरीका अनुसन्धानबाट प्राप्त सबूत प्रमाण र तथ्यले नक्कली भुटानी शरणार्थी बनाउने धन्दामा रायमाझी, पूर्व गृहमन्त्री एवं नेपाली काग्रेसका नेता बालकृष्ण खाँण र उनका तत्कालिन प्रमाण र तथ्यले नक्कली भुटानी शरणार्थी बनाउने यद्यपि अन्य भन्दा बढी रहेको छ । मन्त्री र बहालावाला सचिव नै यस प्रकरणमा मुछिएका दुलालले उनीहरूको सम्पत्ति समेत छानविन

बहादुर थापाका सुरक्षा सल्लाहकार इन्द्रियता राई र तत्कालिन गृहमन्त्री थापाका छोरा स्वकीय सचिवले गिरोहबाट रकम लिएको प्रहरीको भनाई रहेको छ । यी सबै मुद्दामा प्रहरीले आरोपितहरूलाई ६० दिनसम्म हिरासतमा राखेर अनुसन्धान गर्न सक्छ । यस प्रकरणका प्रमुख भएको दुलाल र सानु भण्डारीले प्रहरीले चैत्र १२ गते पक्राउ गरेको हुनाले यदि जेष्ठ ११ गते भित्रमा सरकारी वकिल कार्यलयले जिल्ला अदालत काठमाडौंमा मुद्दा दर्ता भएको छ । नेपाली काग्रेसका नेताहरूलाई अनुसन्धान गर्न निकै समस्या आएको छ ।

यो प्रकरणमा मुछिएको उच्च पदमा रहेका व्यक्तिहरूलाई प्रहरीले अन्य भन्दा बढी सजायाँको माग

भारतले कश्मीरमा आजादीको भावनालाई दबाउन सक्दैन

सुश्री कृष्णी ठाकुर

"भुट धैरे पटक दोहो-न्याउनु हो । मानिसहरूले विश्वास गर्नेछन् ।" जोसेफ गोबेल्स ०५ मे २०२३ मा गोवामा भएको एससीओ बैठकमा विदेशमन्त्री डाक्टर जयशंकरले "जम्मु-कश्मीर भारतको अभिन्न अंग थियो, छ र सधै रहनेछ" भन्ने भ्रामक कथन केही स्पष्टीकरणको योग्य छ । यसलाई कश्मीरी परिप्रेक्षबाट केही अवलोकनहरूले पनि पूरक गर्न आवश्यक छ ।

पहिले, दावीले संयुक्त राष्ट्रसंघको बडापत्र र अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको खिल्ली उडाएको छ । डा. जयशंकरलाई यो राम्रो थाहा छ कि कश्मीरको बारेमा उनको गलत आक्रोशले संयुक्त राष्ट्र सुरक्षा परिषदको प्रस्तावहरूको उल्लंघन गर्दछ जुन भारत र पाकिस्तान दुवैले सहमति जनाएका थिए, संयुक्त राष्ट्रले वार्ता गरेका थिए, सुरक्षापरिषदले अनुमोदन गरेका थिए र अन्तर्राष्ट्रिय समुदायले स्वीकार गरेका

हों भन्ने धारणा भारतको अन्तर्राष्ट्रिय दायित्वको विपरीत हो । यस्तो कुनैपनि सुफाव कश्मीरका जनताको बुद्धिमत्ताको अपमान हो ।

तेसी, कश्मीरलाई भारतको अभिन्न अंगको रूपमा मान्नन सकिंदैन किनभने सबै अन्तर्राष्ट्रिय सम्प्रौढाहरू, जुन भारत र पाकिस्तान दुवैले सहमति जनाएका थिए, संयुक्त राष्ट्रले वार्ता गरेका थिए, सुरक्षापरिषदले अनुमोदन गरेका थिए र अन्तर्राष्ट्रिय समुदायले स्वीकार गरेका

जनतालाई आत्मनिर्णयको अधिकार दिनुपर्छ भनेर किन भनेकी थिइन् । उनले भारत र पाकिस्तानीच दुने सबै वार्तामा कश्मीरका जनतालाई समावेश गरिनुपर्ब बताइन् ।

पौँचौ, केडा, जयशंकरलाई याद छ कि सुश्री हेलेन कलार्क, न्युजिल्यान्डका प्रधानमन्त्रीले १५ अक्टोबर २००४ मा संसदमा भनेकी थिइन्, "यो सम्पूर्ण विश्वलाई स्पष्ट छ कि कश्मीर दुई देशहरूबीचको तनावको लागि फूल्यास पोइन्ट

थियो । राजदूत मसानीले लेखेकी थिइन्, "उच्ची महिलाले मलाई अर्को दिन सोभियत संघबाट लियुआनियाको स्वतन्त्रताको मागलाई गोर्खाचोभले किन मान्नुभएन भनेर सोधुभयो ।" प्रश्न: 'के तपाईं कश्मीर भारतको हो भन्ने विश्वास गर्नेटुन्छ ?' हो, अवश्य उनले भनिन् । 'त्यसैले त ?' मैले भने, 'कश्मीर भारतको हो भनी तिमीले विश्वास गरेको लियुआनिया सोभियत सघको हो भनी गलत विश्वास गर्ने धेरे रुसी छन् ।

सातौ, भारतका प्रसिद्ध लेखकहरू मध्ये एक, अरुच्छी रोयले पनि यो (कश्मीर) वास्तवमा कहिल्ये भारतको हिस्सा थिएन् भनेर पुष्टि गरिन, त्यसैले यो भारत सरकारको लागि यो भारतको अभिन्न अंग हो भन्नु हास्यस्पद छ ।

आठौ, मेरो दृष्टिकोण रोबर्ट ब्राननोक-लन्डन-आधारित थिक्ट याङ्ग - चथम हाउसका सहयोगी फेलोद्वारा २६ मे २०१० मा गरिएको सर्वाङ्गले पुष्टि गयो, कि 'कश्मीरको उपत्यका' को ७३ प्रतिशत देखि १५ प्रतिशत मानिसहरू आजदी चाहियो ।

नवौ, डाक्टर जयशंकरले पछाडि फर्केर हेर्नपर्छ र आफ्नो सम्फना ताजा गर्नपर्छ जब उनले ०२ अगस्ट २०१९ मा बैकमा अमेरिकी विदेश सचिवमा इकपोमीओलाई भनेका थिएकि, कश्मीरको बारेमा कुनैपनि छलफल पाकिस्तानसँग मात्र र द्विपक्षीय रूपमा मात्र हुनेछ । (द टाइम्स अफ इन्डिया, अगस्ट ३, २०१९) । तसर्थ, कश्मीरलाई भारतको अभिन्न अंग भनी व्याच्या गरेर भारतले कर्ते पाइँदैन भन्नु उचित हुन्छ । भारतमा ०१ अगस्ट १९९० मा प्रकाशित भएको

थिए । संयुक्त राष्ट्रसंघको कुनै सदस्य राष्ट्रसँग सम्बन्धित छैन । यदि यो सांचो हो भने, कश्मीर भारतको अभिन्न अंग हो भन्ने दाबी टिक्दैन ।

चौथो, यदि भारतीय तर्क सही थियो भने, मानव अधिकार सम्बन्धी संयुक्तराष्ट्र संघीय मिशेल व्याचेलेटले ०८ जुलाई २१ अप्रिल १९८८ मा एउटा प्रस्ताव ३४७ पारित गर्यो, जुन त्यो त्रुटीनी पूर्ण सिद्धान्तमा आधारित थियो । त्यसैले 'कश्मीर भारतको अभिन्न अंग

हो' धेरे देशहरूले यसलाई आन्तरिक मानिला मात्र ठान्दैनन् ।

ठैटो, ब्राजिलका लागि पूर्व भारतीय राजदूत व्यारिस्टर मिनुमसानी भारतका प्रतिष्ठित कूटनीतिज्ञको कथा यहाँ वर्णन गर्न उपयुक्त हुनसक्छ । यो कथा दलित भ्वाइस, बैगलोर, भारतमा ०१ अगस्ट १९९० मा प्रकाशित भएको

इकपोमीओलाई भनेका थिएकि, कश्मीरको बारेमा कुनैपनि छलफल पाकिस्तानसँग मात्र र द्विपक्षीय रूपमा मात्र हुनेछ । (द टाइम्स अफ इन्डिया, अगस्ट ३, २०१९) । तसर्थ, कश्मीरलाई भारतको अभिन्न अंग भनी व्याच्या गरेर भारतले कर्ते पाइँदैन भन्नु उचित हुन्छ । भारतले यस कथालाई बढावा दिइरहेको छ

किन भने उनी कश्मीर संकट समाधान गर्ने कुनैपनि प्रयासमा कोणिङ्किन भने उनी यसको निर्णया बाट डाराएका छन् । जब पूर्व रक्षामन्त्री कृष्णमन्त्री भारतले स्वतन्त्र आत्म निर्णयको चुनाव किन कहिले नगर्ने भनेर प्रश्न उठेको थियो । कश्मीर, भारतका सबै राजनीतिक नेताहरूलाई थाहा थियो कि कश्मीर हार्ड भनेर स्वीकार गरे । र यदि भारतको कब्जाका मुख्य विपक्षीहरू मुट्ठीभर दिव्योहरू हुन् भने के कश्मीरमा १००००० सैनिकहरू चाहिन्छ ? प्रश्न आफैं जवाफ दिन्छ । यो बेल संयुक्त राष्य अमेरिका लगायत विश्वस्तिहरूले बुझ्नुपर्नेबेल आएको छ कि जम्मु र कश्मीरका जनता हिसाको यस विनाशकारी चक्रवाट बाहिर निस्कनका लागि एउटा मौका दिन सकिन्छ ।

सातौ, भारतका प्रसिद्ध लेखकहरू मध्ये एक, अरुच्छी रोयले पनि यो (कश्मीर) वास्तवमा कहिल्ये भारतको हिस्सा थिएन् भनेर पुष्टि गरिन, त्यसैले यो भारत सरकारको लागि यो भारतको अभिन्न अंग हो भन्नु हास्यस्पद छ । आठौ, मेरो दृष्टिकोण रोबर्ट ब्राननोक-लन्डन-आधारित थिक्ट याङ्ग - चथम हाउसका सहयोगी फेलोद्वारा २६ मे २०१० मा गरिएको सर्वाङ्गले पुष्टि गयो, कि 'कश्मीरको उपत्यका' को ७३ प्रतिशत देखि १५ प्रतिशत मानिसहरू आजदी चाहियो ।

नवौ, डाक्टर जयशंकरले

पछाडि फर्केर हेर्नपर्छ र आफ्नो

सम्फना सम्फना ताजा गर्नपर्छ जब

उनले ०२ अगस्ट २०१९ मा

बैकमा अमेरिकी विदेश सचिवमा

इकपोमीओलाई भनेका थिएकि, कश्मीरको बारेमा कुनैपनि छलफल पाकिस्तानसँग मात्र र द्विपक्षीय रूपमा मात्र हुनेछ ।

कश्मीरलाई भारतको अभिन्न अंग भनी व्याच्या गरेर भारतले कर्ते पाइँदैन भन्नु उचित हुन्छ । भारतले यस कथालाई बढावा दिइरहेको छ

अल्पसंख्यकहरूलाई निशाना बनाउँदैछ ।

मोदीको नेतृत्वमा रहेको भारतीय सरकारले धृणा, आतंक र विनाशको नापाक एजेन्डा पूरा गर्न आरएसएसलाई सहयोग र समर्थन गरिरहेको छ ।

२०२२मा भारत सरकारले गाउँ रक्षा गार्ड (मिडिजिएस) स्थापना गर्न नयाँ आदेश जारी गयो । यी गाउँ रक्षा गार्डहरू होइनन् तर यी गाउँ तैनाथ गुन्डहरू (मिडिजिएस) हुन्, किनने यिनीहरू कश्मीरका मुस्लिमहरूलाई दबाउनका लागि हुन् ।

नवरी ८, २०२३ मा, भारतले अवैध रूपमा जम्मु र कश्मीरमा कब्जा गरेको, अधिकारीहरूले जम्मु क्षेत्रमा सुरक्षाको नाममा हिन्दुत्व आतंकवादीहरू बीच हतियार बाँड्ने प्रक्रिया पुनः सुरु गरे ।

दृग्जाठ मा क्रिस्टोफ जाफ्रेलैट लेख ठंग मा भारतको लोकतन्त्र: हिन्दू राज्यतर्फ?

"भारत एक जातीय प्रजातन्त्र बने बाटोमा छ भने कुरालाई तीकर्सँग औल्याएको छ, जसको अर्थ एक कोर जातीय

समूहले राज्यमा कोर राष्ट्र बनाउने गाउँ रक्षा गार्डहरूलाई र सरकारमा शासन गर्ने र कोर समूहका

गैर-सदस्यहरूलाई खताको रूपमा देखेको छ ।

जसको अर्थ एक कोर जातीय समूहले राज्यमा आतंकवादीहरूलाई र सरकारमा शासन गर्ने र कोर समूहका

गैर-सदस्यहरूलाई खताको रूपमा देखेको छ ।

जसको अर्थ एक कोर जातीय समूहले राज्यमा आतंकवादीहरूलाई र सरकारमा शासन गर्ने र कोर समूहका

गैर-सदस्यहरूलाई खताको रूपमा देखेको छ ।

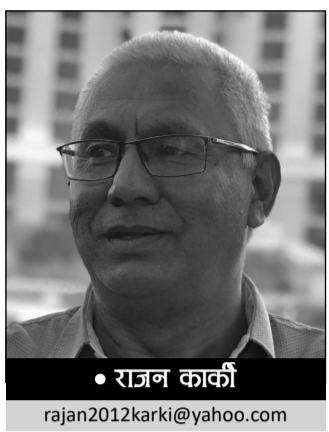
जसको अर्थ एक कोर जातीय समूहले राज्यमा आतंकवादीहरूलाई र सरकारमा शासन गर्ने र कोर समूहका

गैर-सदस्यहरूलाई खताको रूपमा देखेको छ ।

जसको अर्थ एक कोर जातीय समूहले राज्यमा आतंकवादीहरूलाई र सरकारमा शासन गर्ने र कोर समूहका

गैर-सद

जनप्रतिनिधिले पाएको जनादेश जनता बेचे लाइसेन्स हो ?

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

२०७९ मंसिर ४ को दोस्रो आवधिक निवाचनमा जनताले जुन जनादेश दिए, त्यो जनादेश त जनप्रतिनिधिका लागि नागरिक बेच्छे लाइसेन्स पो साप्तित भयो ।

नेपाल अराजक छ, अस्थिर छ । नेपालको राज्य सञ्जाल नै नागरिकलाई अनागरिक बनाएर मानव तस्करीमा सँलग्न भएको छ । संसद, सडक र नेपाली समाजमात्र होइन, राष्ट्र संघ र अमेरिकालागायतका भुटानी शरणार्थीलाई स्वीकार गर्ने मुलुकहरू समेत वर्तमान राजनीतिक र प्रशासनिक नेतृत्वप्रति अविश्वास गर्ने अवस्थामा पुगेको छ ।

नेपालको साख धुलोपिठो बनाए शासक र प्रशासक मिलेर । यसलाई भनिन्छ, राज्यद्रोह, राष्ट्रघात । तूला पार्टीका तूला साना नेता र प्रशासकसमेत मानव तस्करीमा नराम्ररी बदनाम बनेका छन् । नेपालको अत्तराष्ट्रिय विश्वसनीयता खत्मै पारिदेइ । यदि अन्य भ्रष्टाचारका तूला साना घटना र भुटानी शरणार्थी मामिलामा दोषीमाथि कारवाही हुन सकेन भने नेपाल असफल राष्ट्रको भूमरीमा पर्नेमात्र होइन, बढ़ दो विदेशी दबाब निर्णायिकसमेत बन्न पुनर्नेछ ।

त्यसै पर्यटन मन्त्री सुदून किरातीले भनेका होइन- संसद र सरकार त अरुले नै चलाउने रहेछन् ।

नेपालका शासक प्रशासक त रिमोटबाट पो चल्ने रहेछन् भन्ने प्रष्ट भएन र ?

विद्वान डा.सुभाष काश्यप र विश्वप्रकाश गुप्ताले तयार गरेको राजनीतिक कोषमा राष्ट्रघातीमा विजलिङ्ग र लेण्डुप दोर्जाको नाम

उल्लेख छ । विजलिङ्ग युरोपका थिए भने लेण्डुप १९७५ मा सिकिकम भारतमा बिलय गराउने नेता थिए । देश बेचुवाको अर्को नाम विजलिङ्ग अथवा लेण्डुप दोर्जी भन्ने पर्याय यसरी चलेको देखिए ।

भारतीय विद्वानहरूले रामायणकालमा श्रीलकापति रावणका भाइ विभिषण, मुगलकालमा मीरजाकर र मीर कासिम तथा विजलिङ्ग र लेण्डु दोर्जालाई देश बेचुवाका स्पष्टमा उच्चारण छन् । यी सबै प्रतिनिधिपात्रहरूले आप ज्ञा कालखण्डमा कसरी आफ्नो मातृभूमिको स्वतन्त्र अस्तित्व र अस्मितालाई समाप्त पार्न कसरी विदेशी आक्रमणकारीको सहयोग गरेका थिए भन्ने घटनाक्रम पनि उल्लेख गरिएको छ । यसमध्ये भारतवर्षका ५ सय ३७ राजामहाराजामध्ये चयचन्द पनि त्यस्तै देशघाती थिए, जसले अंग्रेजको पाउमा लम्पसार नीति लिएका थिए । अंग्रेजलाई स्वदेशविरुद्ध षड्यन्ति गर्न सधाएका थिए ।

जनयुद्धका घाउहरू चर्किरहेको छन् । संक्रमणकालीन न्याय व्यवस्था सम्पन्न भएको छैन । संविधान कार्यान्वयन भयो भनेर गफ हाँनेहरू हाँकिरहेका छन् । संविधान बनेर २०७४ पछि २०७९ मा पनि निवाचन भयो । राजनीति र प्रशासन संयन्त्र निर्वाचन र दलीयताको भ्रष्टाचारी लदलमा पो फसेको देखियो । राष्ट्रिय मुद्दाहरू एकपछि अर्को थपिदेउँचन् । लोकतन्त्र आएपछिको १६ वर्षमा विदेशी हस्तक्षेप र चलाखेल यसरी बढयो कि राजनीतिभन्दा विदेशनीति बढी देखिन थालेका छन् । अस्तित्वभन्दा पराधीनता बढेको छ । सत्ता र शक्तिको राजनीतिक भागबण्डाले अफिमको नशाजस्ते सत्ता र शक्तिको नशामा लिठिन पुगेका नेताहरूले आफू उभिएको लोकमतको धरातलको नैतिक आधारसम्म पनि सुरिधर राज्ञ सकेनन् । नेतृत्व अनैतिक सावित हुनपुगेका छन् । अब भन्न थालिएको छ- नेता चाहेनेले सोचुन् । लोकतन्त्रको नाममा राष्ट्र बहुसच्छन, पार्टी होइन । जनतालाई भ्रमित पार्न करि जानेका चटकेहरूले ।

जब विश्वसको संकट पर्छ, त्यतिबेला आशकाको कालो बाढले धेर्छ । संसदको निवाचन, निर्वाचित सरकार र स्थायी सरकार प्रशासनले सुशासन र समृद्धि दिन सकेनन्, अनैतिकता बढी देखिदैछ । जनताले साथ दिए, मत दिए, विश्वास दिए । जनबल दिए । यो जनबल पाएकाहरूले त राष्ट्रघाती भ्रष्टाचारदेखि मानव बेचिखन नै पो गर्नथाले । मतदान गर्न जनताको धर्म हो, धर्म निभाए । अभिभावकत्व दिनुपर्ने नेतृत्वले हो, नेतृत्व भ्रष्टाचारको भाड्मा सुकेका औंतहरू आले छन् । प्राकृतिक र पार्टी

लिठिन पुग्यो । यो दुःखद छ । निवाचनपछि सुशासन आजुपर्ने हो, नेपाली संसार त दुन्धुपुर बन्यो । सङ्कटदेखि समाजावासम्म संसद, सरकार र नेतृत्वप्रति घृणा व्यक्त भझरहेको छ । लोकतान्त्रिक नेपाल दुर्भाग्यपूर्वजस्तो लाग्छ । स्वर्ग बनाउनेहरू कहाँनेर चुक भयो, कहाँनेर संवैधानिक सुधार आवश्यक छ, बहस नै गर्दैनन् । बस, पार्टीकरण, राजनीतिकरण, व्यक्तिकरण र भ्रष्टीकरण यिनको एजेञ्चा बनेको छ । लोकतन्त्रको उपहास उडाउने काम भझरहेको छ । लोकतन्त्र लूटन्त्र होइन । लोकतन्त्र अस्तित्वले साँडेतन्त्र

लिठिन पुग्यो । यो दुःखद छ । निवाचनपछि सुशासन आजुपर्ने हो, नेपाली संसार बदयो । यो अति दर्दनाक यथार्थ हो । परिवर्तन भयो, हिन्दुराष्ट्र र राजतन्त्र फालेर आयो के ? नेतृत्वको असफलता र अकम्पन्यताको महगो मूल्य देश र जनताले चुकाइरहेका छन् । किनकि जनसेवक, देशभक्त कोही जन्मिन सकेनन् । महाराजा धेरै जन्मिए, राजनेता एकजना पनि उत्पादन हुनसकेन । लोकतन्त्रको कारखानाबाट भ्रष्टाचार उत्पादन भझरहेको छ । भ्रष्टाचार लोकतन्त्रका लागि नर्ककुण्ड हो, जहाँ हामी चोपलिएका छौं । नेपाली नेतृत्वले खनेको नर्ककुण्डमा बैच्छ अभिशप्त छन् । जो देशका परिवर्तनकारी

लिठिन पुग्यो । यो दुःखद छ ।

पीडित औँखा ओभाएका छैनन् । सुशासन आजुपर्ने भनेको कुशासन बदयो । यो अति दर्दनाक यथार्थ हो । परिवर्तन भयो, हिन्दुराष्ट्र र राजतन्त्र फालेर आयो के ? नेतृत्वको असफलता र अकम्पन्यताको महगो मूल्य देश र जनताले चुकाइरहेका छन् । किनकि जनसेवक, देशभक्त कोही जन्मिन सकेनन् । महाराजा धेरै जन्मिए, राजनेता एकजना पनि उत्पादन हुनसकेन । लोकतन्त्रको कारखानाबाट भ्रष्टाचार उत्पादन भझरहेको छ । भ्रष्टाचार लोकतन्त्रका लागि नर्ककुण्ड हो, जहाँ हामी चोपलिएका छौं । नेपाली नेतृत्वले खनेको नर्ककुण्डमा बैच्छ अभिशप्त छन् । जो देशका परिवर्तनकारी

लिठिन पुग्यो । यो दुःखद छ ।

पीडित औँखा ओभाएका छैनन् । सुशासन आजुपर्ने भनेको कुशासन बदयो । यो अति दर्दनाक यथार्थ हो । परिवर्तन भयो, हिन्दुराष्ट्र र राजतन्त्र फालेर आयो के ? नेतृत्वको असफलता र अकम्पन्यताको महगो मूल्य देश र जनताले चुकाइरहेका छन् । किनकि जनसेवक, देशभक्त कोही जन्मिन सकेनन् । महाराजा धेरै जन्मिए, राजनेता एकजना पनि उत्पादन हुनसकेन । लोकतन्त्रको कारखानाबाट भ्रष्टाचार उत्पादन भझरहेको छ । भ्रष्टाचार लोकतन्त्रका लागि नर्ककुण्ड हो, जहाँ हामी चोपलिएका छौं । नेपाली नेतृत्वले खनेको नर्ककुण्डमा बैच्छ अभिशप्त छन् । जो देशका परिवर्तनकारी

लिठिन पुग्यो । यो दुःखद छ ।

पीडित औँखा ओभाएका छैनन् । सुशासन आजुपर्ने भनेको कुशासन बदयो । यो अति दर्दनाक यथार्थ हो । परिवर्तन भयो, हिन्दुराष्ट्र र राजतन्त्र फालेर आयो के ? नेतृत्वको असफलता र अकम्पन्यताको महगो मूल्य देश र जनताले चुकाइरहेका छन् । किनकि जनसेवक, देशभक्त कोही जन्मिन सकेनन् । महाराजा धेरै जन्मिए, राजनेता एकजना पनि उत्पादन हुनसकेन । लोकतन्त्रको कारखानाबाट भ्रष्टाचार उत्पादन भझरहेको छ । भ्रष्टाचार लोकतन्त्रका लागि नर्ककुण्ड हो, जहाँ हामी चोपलिएका छौं । नेपाली नेतृत्वले खनेको नर्ककुण्डमा बैच्छ अभिशप्त छन् । जो देशका परिवर्तनकारी

लिठिन पुग्यो । यो दुःखद छ ।

पीडित औँखा ओभाएका छैनन् । सुशासन आजुपर्ने भनेको कुशासन बदयो । यो अति दर्दनाक यथार्थ हो । परिवर्तन भयो, हिन्दुराष्ट्र र राजतन्त्र फालेर आयो के ? नेतृत्वको असफलता र अकम्पन्यताको महगो मूल्य देश र जनताले चुकाइरहेका छन् । किनकि जनसेवक, देशभक्त कोही जन्मिन सकेनन् । महाराजा धेरै जन्मिए, राजनेता एकजना पनि उत्पादन हुनसकेन । लोकतन्त्रको कारखानाबाट भ्रष्टाचार उत्पादन भझरहेको छ । भ्रष्टाचार लोकतन्त्रका लागि नर्ककुण्ड हो, जहाँ हामी चोपलिएका छौं । नेपाली नेतृत्वले खनेको नर्ककुण्डमा बैच्छ अभिशप्त छन् । जो देशका परिवर्तनकारी

लिठिन पुग्यो । यो दुःखद छ ।

पीडित औँखा ओभाएका छैनन् । सुशासन आजुपर्ने भनेको कुशासन बदयो । यो अति दर्दनाक यथार्थ हो । परिवर्तन भयो, हिन्दुराष्ट्र र राजतन्त्र फालेर आयो के ? नेतृत्वको असफलता र अकम्पन्यताको महगो मूल्य देश र जनताले चुकाइरहेका छन् । किनकि जनसेवक, देशभक्त कोही जन्मिन सकेनन् । महाराजा धेरै जन्मिए, राजनेता एकजना पनि उत्पादन हुनसकेन । लोकतन्त्रको कारखानाबाट भ्रष्टाचार उत्पादन भझरहेको छ । भ्रष्टाचार लोकतन्त्रका लागि नर्ककुण्ड हो, जहाँ हामी चोपलिएका छौं । नेपाली नेतृत्वले खनेको नर्ककुण्डमा बैच्छ अभिशप्त छन् । जो देशका परिवर्तनकारी

लिठिन पुग्यो । यो दुःखद छ ।

पीडित औँखा ओभाएका छैनन् । सुशासन आजुपर्ने भनेको कुशासन बदयो । यो

पद्धत्यौ हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु धवस्त पारे समाज ।

मन्यौ ज्यूदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले सरिक्यो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादर भरर एकै पटक मर्न सकौ।

- अमियानवाणी

अभियान

साप्ताहिक

ਸਮਾਫ਼ਕੀਯ

नक्कली भुटानी शरणार्थी काउंड राज्यविरुद्धको आपराध

नकली भुटानी शरणार्थी बनाएर अमेरिका पठाउने गिरोहको पदार्थास भएपछि राजनीतिक वृत्तमा र सरकारी उच्च तहमा बसेका व्यक्तिहरूमा समेत आतंक मचिँचएको छ। राजनीतिक वृत्तको सहयोग र समर्थन विना ढुलो काण्ड हुन सक्ने सम्भावना तै हुँदैन। सरकारी निकायले तयार पारि सार्वजनिक सम्म नभएको प्रतिवेदन तै सद्गप्ता गर्न गिरोह कसरी सफल भयो अहिलेको गम्भीर प्रश्न भेनेको यहि हो। गृह मन्त्रालय जस्तो सम्बेदनशिल मन्त्रालयबाटै प्रतिवेदन सद्गप्ता गरिनुमा सरकारी उच्च स्तरका कर्मचारीहरूको प्रमुख हात रहेकाले गर्दा यो काङडलाई निकै महत्वपूर्ण रूपमा हेरिएको छ। तत्कालिन गृह सचिव टक नारायण पाण्डेले कार्यदलले तयार पारेको प्रतिवेदन अध्ययन गर्ने नाममा हात पारेका र उनैले सो प्रतिवेदन सद्गप्ता गरी सकली प्रतिवेदन गिरोहसम्प मुद्याएको हुन सक्छ। अहिले पापडे प्रहरी हिरासतमा रहेका छन्। गृह प्रशासनको अनुभव तै नभएका र कहिलै गृह प्रशासनमा नबसेका व्यक्तिलाई गृह मन्त्रालयको सचिव बनाउन तै हरह्यमय रहेको थिए।

तत्कालिन गृहमन्त्री बालकृष्ण खाँपाले आफू गृहमन्त्री भएको एक महिता नपुग्दे राजनीतिक दबावमा पापेडलाई भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयबाट गृहसचिवमा सरक्षा गराएका थिए । मन्त्री खाँपा २०७८ असार २९ गते गृहमन्त्री बनेका थिए भने त्यसबेला कांग्रेसको सभापति शेरबहादुर देउवा नै प्रधानमन्त्री रहेका र देउवाकै सहयोगमा मन्त्री खाँपाले पापेडलाई गृह सचिव बनाउन सफल भएका थिए । अहिले तत्कालिन गृहमन्त्री खाँपा समेत प्रहरी हिरासतमा नै रहेका छन् ।

बाणी समत प्रहरा हरासतमा न रहके छन् ।
तत्कालिन प्रधानमन्त्री केरी ओली नेतृत्वको सरकारमा गृहमन्त्री रहेका रामबहादुर थापा बादल्ले आफ्नो सुरक्षा सल्लाहकारमा इन्द्रजित राईलाई नियुक्त गरेका र उनै राईको सहयोग र सल्लाहमा मन्त्री थापाले भुटानी शरणार्थीका समस्यालाई समाधान गर्न कार्यदल बनाएका थिए । भुटानी शरणार्थीहरू धेरै तेसो मुलुकमा गाई सकिका र कही मात्र बाँकी रहेकाले त्यो प्रक्रिया तै बन्द भईसकेको भएपनि कही गिरोहको सहयोग र समर्थनमा नकली भुटानी शरणार्थी काएउ देखाएर गिरोहले ठुलो मात्रामा रकम हात पार्ने प्रयास स्वरूप नकली भटानी शरणार्थी काएउ रचिएको प्रष्ट भएको छ ।

नेपाली नागरिकलाई अनागरिक बनाएर नेपालीलाई तै भूटानी शरणार्थी बनाएर अमेरिका पठाउने सपना देखाउँ वै करोडौँ करोड रकम हात पार्ने उद्देश्यले तै यो काण्ड रचिएको करिब करिब प्रष्ट भएको छ । नेपाली नागरिकलाई अनागरिक बनाएर अमेरिकाको सपना देखाउने र त्यसलाई सहयोग समर्थन गर्नेहरू राष्ट्रघाती र देशद्रोही हुन् । त्यस्ता राष्ट्रघाती र देशद्रोहीहरूको कुनै देश र कुनै धर्म हुँदैन । उनीहरू पैसाका लागि जे पति गर्न सक्छन् भन्ने प्रमाण त यस काण्डले देखाएको छ । त्यही कारणले गर्दा यस काण्डमा संलग्न भएका जोसुकै हुन् र जुनसुकै पार्टीको नेता भएपनि उनीहरूमाथि कडा भन्दा कडा कारबाही हुँनैपर्दछ ।

यो नक्कली भूटानी शरणार्थी काण्ड राज्यविरुद्धको अपराध, संगठित ठगी, मानव बेचविखन, किर्ते सम्पत्ति शुद्धीकरण, प्रमाण नष्ट र सावर्जनिक पदको दुरुपयोग र भ्रष्टाचार समेत हो। त्यसैले यस काण्डका रचयिता र यस काण्डलाई सहयोग र समर्थन गर्नेहरू सबैलाई यी माथि उल्लेख गरिएका विषयहरूमा मुद्दा चलाउने यथेष्ट प्रमाणाहरू रहेका छन्। प्रहरी प्रशासनले पहिले ठारी प्रकरणमा अनुसन्धान गरिरहेको भएपन विभिन्न तथ्यहरू खुदै गएकाले गर्न अब यस काण्डमा संलग्न भएकाहरूलाई राज्यविरुद्धको अपराधमा समेत मुद्दा चलाइनु पर्दछ। राज्यका ठुला ठुला पदमा बसेका व्यक्तिहरूले तै दस्तावजे साटफेर गर्ने गरि नेपाली नागरिकलाई अनागरिक बनाउने र देशको प्रतिष्ठा मै आँच पुने गरी अपराध गरेका हुनाले राज्यविरुद्धको कसुरमा समेत मुद्दा चलाउन यथेष्ट प्रमाण खोको छ।

मुद्दा चलाउन यथाले प्रमाण रहको छ ।
तत्कालिन गृहमन्त्री, गृहसचिव, गृहमन्त्रीका सुरक्षा सल्लाहकार लगायतलाई अन्य आरोपितहरू भन्दा बढी कसरुमा मुद्दा चलाइनु पर्दछ । राज्यका ठुलो पदमा बसेका व्यक्तिहरूले तागाकिरतलाई अनागरिक बनाउने कार्य गर्नु र दस्तावेज नै साटफेर गर्नु राज्यविरुद्धको अपराध हो । यो काण्डमा जोसकै र जनसुकै पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ता संलग्न भएका भएपनि उनीहरूमाथि मुद्दा चलाइनुपर्दछ । तर मुद्दा चलाइँद्वा प्रतिशोध र विपक्षीहरूलाई टुङ्गो लगाउने भन्दै निर्दोष व्यक्तिहरूलाई फसाइनु हुँदैन भने दोषीलाई कुनै सर्तमा पनि बाचाइन हैँदैन ।

नवकली भट्टाचार्या काण्डले गर्दा नेपालको प्रतिष्ठामै आँच पुगेको हुनाले अब अहिलेसम्म भएका सबै ठुला ठुला भष्टाचारका फाइलहरू खोलिनुपर्दछ। तत्कालिन माओवादीका पूर्व लडाकुहरू राखिएको क्यान्टोनमेन्टमा भएको भनिएको भष्टाचार, ललिता निवास जग्गा काएउ, बाइंडवडी जहाज काण्ड, ओमी काण्ड, यति काण्ड, बुढीगण्डीकीमा भएको भनिएको भष्टाचारका काण्ड लगायतका सबै भष्टाचारका काण्डहरू खोलेर भष्टाचारमा संलग्न भएकाहरूलाई काउनी दायरामा ल्याएमात्र नेपालको प्रतिष्ठा बदन सक्छ। पूर्व प्रधानमन्त्री डा. बाबुराम भट्टराईले नै बुढी गण्डकी योजनामा पुळकमल दाहाललाई शेर बहादुर देउवा र केपी ओलीले ३/३ अर्ब रकम खाल्को पटक पटक बताइसकोंका हुनाले सो काण्डको फाइल समेत खोलेर सत्य तथ्य बाहिर ल्याउनेपर्दछ। अहिले माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल प्रधानमन्त्री रहेका र उनको यो कार्यकाल तै प्रधानमन्त्रीको अन्त्यको कार्यकाल हुन सक्ने भएकाले गर्दा आफूमाथि लाग्दै आएको आरोपबाट मुक्त हुनपति उनले क्यान्टोनमेन्टमा भएको

भनिएको भष्टाचारको फाइल खोली सत्यतथ्य बाहिर ल्याउन उनेको हितमा हुनेछ । आफु प्रधानमन्त्री रहेका बेला आफ्ना विपक्षी रहेका नेकपा एमालेका अध्यक्ष र नेकपा एमालेप्रति मात्र उनको कडा रुप देखिएको खण्डमा यसी प्रधानमन्त्री दाहालको लागि समेत महागो गर्न सक्छ । सत्ता गठनदंतमा रहेका दल र आफ्नो दलप्रति मात्र उदार रहेर विपक्षी दललाई मात्र बद्दलमा गराउने गरी कार्य सञ्चालन गरि अधि बढेको खण्डमा र अहिले सतहमा आएको नवकली भूटानी शरणार्थी काण्डमा एमालेका नेताहरूलाई मात्र दोषी देखाउने प्रयास गरिए त्यो मान्य हुन सक्छैन । जुनसुकै पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ताहरू यस काण्डमा मुश्लिएको भएपनि सबैलाई कडा कारबाही हुनै पर्दछ भन्ने हाम्रो मान्यता रहेको छ ।

ठगीमा होइन राष्ट्रघात्
र देशद्रोहमा मुद्दा चलाइयोस

• देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

कांग्रेसका शिर्ष नेताहरूबाट प्रहरीलाई दबाव दिने
कार्य हुन सक्छ ।

सरकारका सल्लाहकार महान्यायाधिवक्तालाई आपूर्ति अन्तर्गतको सरकारी वकिल कार्यालयलाई दबाब दिएर कमजोर मुद्दा अदालतमा लैजान्न सक्ने सम्भावना समेत उत्तिकै रहेको छ बालकृष्ण खाँणलाई प्रहरी हिरासतमा राख्यापैर्दैन, बाहिर रहेर पनि उनले प्रहरी र सरकारी वलिललाई बयान दिन सक्छन् भन्दै अदालतमै पुगेर उनले खाँणलाई जमानतमा रिहा गन्न न्यायाधिश समक्ष अनुरोध गरेका थिए । तर अदालतले उनको अनुरोधलाई स्वीकार गरेन्न स्मार्य थपिदियो ।

वरिष्ठ अधिकारीको जमानतमा खाँणलाई छुटाउने प्रयास असफल भएपछि महान्यायाधिवक्ता आक्रोशित भएका त्यहाँ उपस्थित व्यक्तिले बताएका हुनाले खाँणलाई छुटाउन सरकारी पक्षबाटै हदैसम्मको दबाव पर्न सक्ने सम्भावना रहेको छ नेपाली नागरिकलाई अनागरिक बनाएर अमेरिक पठाउने जुन प्रपञ्च रचियो यो आँईमा राष्ट्रघाट र देशद्रोही कार्य हो । यस्तो कार्यमा मन्त्री र सम्बन्धित मन्त्रालयकै सचिव संलग्न हुनु भनेको जघन्य अपराधमात्र नभएर देशद्रोही कार्य समेत भएकाले गर्दा पूर्वमन्त्री खाँण र पूर्व गृहसचिव टेकनारायण पाण्डेलाई अन्य आरोपित व्यक्तिहरू भन्दा बढी संजाए हुनुपर्दछ । यस प्रकरणमा पूर्व गृहमन्त्री खाँण सचिव पाण्डे सहित टोप बहादुर रायमाझी लगायत तत्कालिन गृहमन्त्री रामबहादुर थापा बादलका सुरक्षा सल्लाहकारा इन्द्रजित राई सहित १३ जना अहिले प्रहरी हिरासतमा रहेका छन् ।

प्रहरी हिरासतमा रहेका व्यक्तिहरूले
हाई प्रोफाइलका व्यक्तिहरूलाई आफूहरूले
पैसा दिएको बयान प्रहरीसामू दिएका छन्
तत्कालिन गृहमन्त्री खाँणलाई त गृहमन्त्रालम्बै
पुगेर आफूहरूले पैसा दिएको बताइसकेका च
सभापति देउवाकी श्रीमती सांसद आरजु राणा
र खाँणकी श्रीमती मञ्जु खाँणलाई समेत मोटो
रकम दिएको बयान दिएका हुनाले उनीहरूमाथि
तत्काल छानविन हन आवश्यक रहेको छ ।

तत्काल छाजिवन हुनु आवश्यक रहका छ ।
संसदमा रहेका दलहरूमध्येका काग्रेस, एमाले
र माओआवादीले मात्र सहमति गरेर हाइप्रोफाइलक
व्यक्तिहरूको मुद्दा कमजोर बनाउने रणनीति
लिएको खण्डमा त्यो उनीहरूको लागि दुर्भाग्यको
विषय बन्न सकछ । राज्यविरुद्धको अपराध
गर्ने व्यक्तिहरूलाई कतिपय देशमा फाँसी समेत
दिइन्छ भने कतिपय देशमा आजिवन काराबासको
सजाए हुने गरेको छ । हाप्रो संविधानले
फाँसीको व्यवस्था नगरेको हुनाले राष्ट्रघाटी र
देशद्वारीहरूलाई आजिवन काराबासको व्यवस्था
पारेको छ । राज्यपाली र देशद्वारीको रूपमा

गरका छ। राष्ट्रधाता र दशद्वाहस्का कुनै
देश र धर्म हुँदैन उनीहरू पैसाका लागि जे पनि
गर्न तयार हुन्छन् भन्ने प्रमाण त नकली भुटार्ने
शरणार्थी प्रकरणले नै प्रमाणित गरेन र ? यूँ
मन्त्रालय जस्तो सम्बेदनशिल मन्त्रालयमा रहेको
फाइल नै गायब गरेर नकली फाइल राखिनु
अर्को जघन्य अपराध मात्र नभएर देशद्वाही र
राष्ट्रधाती कार्य हो। त्यो कार्य गर्न व्यक्तिलाई
तत्काल पक्राउ गरी अनुसन्धानको दायरामा
ल्पाउने काम सरकारकै भएपनि सरकारले
आजसम्म त्यस्तरकै कुनै चासो देखाएको छैन
आदिनी चित ?

प्रधानमन्त्री पुष्टकमल दाहाल्ले प्रायः प्रत्येक
दिन नक्कली भूटानी शरणार्थी प्रकरणमा जोसुर्कै
संलग्न रहेका भएपनि कानुनी कारबाही गरिन्दै
उद्घोष गर्दै आएका भएपनि व्यवहार भन्ने

ठीक उल्टो देखिएको छ । मुलुकको कार्यकारी प्रधानमन्त्रीले कानुनी कारबाही गर्ने उद्घोष गरिसकेको अवस्थामा प्रहरीलाई मुद्दा कमजोर पार्न दबाब दिने व्यक्ति को हुन ? यसको जवाफ प्रधानमन्त्री दाहालले संसद र जनतालाई दिनु पर्दछ । मुख्यले कारबाहको माला जप्ने तर व्यवहारमा ठीक उल्टो गर्ने अधिकार प्रधानमन्त्री दाहाललाई छैन । सरकारका कानुनी सल्लाहकार नै कैतै यो प्रकरणलाई कमजोर बनाउने खेलमा त सक्रिय भएका छैनन भन्ने प्रन समेत उठेको छ । सरकारका कानुनी सल्लाहकार महान्यायाधिवक्ता नै हुने र उनीमार्फत सरकारी वकिल कार्यालय रहने भएकाले गर्दा महान्यायाधिवक्ताले सरकारी वकिललाई मुद्दा कमजोर बनाउन र बयान दिने व्यक्तिले दिएको बयानका मुख्य बुँदालाई टिपोट नगर्ने कार्य सम्म हुन सक्ने सम्भावना देखिएको छ । आजसम्म भएका ठुला ठुला भ्रष्टाचारका काण्डहरू राजनीतिक दबावकै कारण फासफुस पार्दै आएका हुनाले यो नवकली भुटानी शरणार्थी काण्ड पनि कमजोर मुद्दा बनाएर राजनीतिक र प्रशासनिक संयन्त्रको आडमा अपराधको मुद्दा कमजोर बनाइएको खण्डमा अब जनताले सहँदैनन् । आजसम्म जति सहे सहे । अब जनताको धैर्यताको बाँध फुट्न लागेको छ त्यही कारणले गर्दा दिनहुँ जसो सडकमा विरोध भईरहेको छ । सत्ता गठबन्धनमा रहेका केही सांसदहरूले संसदमै विरोध गरिरहेका छन् भने प्रमुख विपक्षी दलका नेता र सांसदहरूले संसदमा बोल्दा जोसुकै संलग्न रहेका भएपनि उनीहरूलाई कारबाही हुनुपर्दछ भनि रहेका हुनाले यो प्रकरणलाई फासफुस बनाउने राजनीति नलिनु नै राजनीतिक दल र सरकारको लागि उचित होप्ले ।

अब आजसम्म भएका ठुला ठुला भ्रष्टाचारका काण्ड र सरकारी अधिकारीहरूले गर्न गरेका नीतिगत भ्रष्टाचारका काण्डहरूमा समेत उचित छानविन गरि अपराध गर्न हरूलाई कानुनी दायरामा ल्याएर कानुन सबैको लागि बराबरी भन्ने सिद्धान्तलाई पालना गरिनु आवश्यक छ । भ्रष्टाचार काण्डमा हाइप्रोफाइलका व्यक्तिहरू जोडिएको अवस्थामा उनीहरूलाई सर्वसाधारण भन्दा बढी सजायौं हुनुपर्दछ । विश्वका धेरै देशहरूमा त्यो व्यवस्था कार्यान्वयनमा आईसकेको हुनाले भ्रष्टाचारमा कमी ल्याउन समेत हाइप्रोफाइलका व्यक्तिहरूलाई बढी सजायौंको माग अदालतसम्म गरिनु आवश्यक छ ।

आजसम्म भएका तुला तुला भ्रष्टाचारका काण्डमा नीतिगत भ्रष्टाचार भएका छन् । ललिता निवास जग्गा काण्डमा पूर्व प्रधानमन्त्रीहरू माधव नेपाल र डा. बाबुराम भट्टराई जोडिएको छन् । मन्त्रिपरिषद्ले गर्ने निर्णयहरूको स्वामित्व प्रधानमन्त्रीले लिनुपर्दछ । प्रधानमन्त्रीय पदतिमा क्याबिनेट भनेको प्रधानमन्त्री नै हुन् । मन्त्रीहरूले गर्ने गरेका नीतिगत निर्णयहरूको जिम्मेवारी प्रधानमन्त्रीले लिनुपर्दछ । माओवादीका पूर्व लडाकुहरूलाई राखिएको क्यान्टोनमेन्टमा भएको भ्रष्टाचार ललिता निवास जग्गा काण्ड, यति काण्ड, ओम्नी काण्ड, वाइबडी काण्ड, न्यारोवडी काण्ड, औषधी खरिद काण्ड, बुढीगण्डकी जलविद्युत काण्ड, लगायतका एनसेल काण्ड, स्मार्टफोन नीतिगत भ्रष्टाचार काण्ड लगायतका सबै काण्डहरूको उचित छानिवन गरी भ्रष्टाचारमा संलग्न भएका जोसकै भएपनि उनीहरूमाथि

तत्कालिन अर्थमन्त्री जनार्दन शर्माले घोटला
गरेका अनेक समाचारहरू प्रकाशित र प्रशारित
भएपनि आजसम्म कुनै विषयमा छानविन हुन
सकेको छैन। तुला तुला भ्रष्टाचारले गर्दा
विश्व जगतमा नेपालको प्रतिष्ठा र छिमा आँच
आउन सक्न्ये सम्भावना रहेकाले गर्दा अब त्यस्ता
काण्डहरूको छानविन गरी अपराधमा संलग्न

भएकाहरूलाई काउनु दायरामा त्याएर नेपालका छवि र प्रतिष्ठा बचाउनैपर्दछ । पुष्कमल दाहालको प्रधानमन्त्री कार्यकाल सायद यो पटक अन्तिम हुन सक्छ । उनले यो पटक काम गरेर देखाउने सुवर्ण अवसर पाएका छन् । पहिला आफ्नैमाथि क्यान्टोनमेन्टमा भएको भनिएको भ्रष्टाचारको छानविन गराउने दायित्व उनको हो । आपूँबाट सुरु गरेर अरुलाई देखाउनु सक्नुपर्दछ । उनको नेतृत्वको सरकारले पाँच महिनाको कार्यकालमा केही राम्रा काम गरेका भएपनि त्यस्ता कार्य सम्फिन लायक रहेका छैनन् त्यसैले अब उनले गफ होइन काम गरेर देखाउन सक्नुपर्दछ । यो नक्कली भुटानी शरणार्थी काण्डमा उनले खुट्टा कमाएर राजनीतिक फाइदा लिने कार्य गर्नु कुनै हालतमा पनि उचित हुन सक्नैन् ।

कांग्रेसमा रूपान्तरण सम्भव छ ?

• भुवन न्यौपाने

नेपालको समसामयिक राजनीतिमा सत्तरीको दशकको धक्काले असीको प्रारम्भमै राजनीतिक हलचलको संकेत देखाएको छ। पछिलो उपनिवाचनको मतादेशपश्चात् अन्य पार्टीमा भन्दा धेरै भय, बहस र विन्तन कांग्रेसमा देखिन्छ। एक पक्षले कांग्रेस रूपान्तरण हुन सक्ने भन्ने आरोप लगाउँछन् भने अर्का पक्षले समय-समयमा कांग्रेस रूपान्तरण भएर देखाएको छ भन्ने दाबी गर्नुन्। के समयानुकूल कांग्रेस रूपान्तरण भएको छ त ? भन्ने प्रश्नको वित्तबुझ्दो जवाबदारीहिं स्वयं कांग्रेसजनले नै दिन सबैदैनन्। र, वेलोवेलाका निर्वाचन परिणामपश्चात् कांग्रेस रूपान्तरणको बहस घन्किन्छ। तर, समस्याको घनीभूत पहिचान र समाधानका उपायमा छलफल केन्द्रित भए पनि समाधानको सक्रियता र निर्णय कार्यान्वयनमा भने कमै चासो देखिन्छ।

कांग्रेसका पछिला बैठकमा सभापति र महामन्त्रीद्वयीबीच चर्काचर्की भएका समाचार आए। पछिलो समय कांग्रेस नेतृत्वको कार्यशैलीलाई लिएर धेरै प्रश्न उब्जिएका छन्। कांग्रेस महामन्त्री गगनकुमार थापाले सामाजिक सञ्जालमा भिन्न शैलीको 'अब त अति भै' भन्दै गरेको 'ट्रिवर्टले पार्टीभित्रको अन्तरविरोधलाई सतहमै ल्याइदिएको छ भने अर्का महामन्त्री विश्वप्रकाश शर्माको 'महामन्त्री पदबाटे राजीनामा दिने' भनाइले कांग्रेसभित्र धेरै अन्तर्संघर्ष र हलचल रहेको संकेत गर्छ। नकली भुटानी शरणार्थी प्रकरणमा नेता बालकृष्ण खाण पक्राउ भएपछि उनको निलम्बनका लागि कांग्रेसका दुवै महामन्त्रीले बेथितिविरुद्ध एउटै स्वरमा 'विद्रोहको संकेत' गरेका छन्।

कांग्रेसभित्रको अन्तर्संघर्ष र रूपान्तरणको बहस घनीभूत रूपमा चलिरहेको छ। पछिलो स्थानीय तह र आमनिर्वाचनबाट सबैभन्दा धेरै सिट जितेको कांग्रेस उपनिवाचनमा आफ्नै पकड क्षेत्रमा पराजित भएपछि कांग्रेस सचिवने कि सकिने भन्ने बहस चर्किदो छ। कांग्रेसमा खसिकैदो सुशासन, संस्थापन पक्षको बलमिच्याइँ, एकलौटी शैली, संस्थापन इतर समूहका शेखर-गगनमै मतभेदबीच पार्टीभित्रको अन्तर्संघर्ष, कार्यशैलीको विरोध र पार्टीको नवीनतासहितको रूपान्तरण कसरी होला ? आमकांग्रेसजनले चाहना गरेकोजस्तो पार्टीको रूपान्तरणचाहिं के हो ? र, यो कसरी सम्भव होला ? साँच्चै कांग्रेसका महामन्त्रीद्वयले पार्टीलाई नवीनता दिन सकलान् ? अहिले यस्ता प्रतिनिधिमूलक प्रश्न निकै सुनिन्छन्। कांग्रेस रूपान्तरणका चार खम्बाबारे यहाँ चर्चा गर्दै छु।

नीतिगत स्पष्टता : कांग्रेसमा पहिलोपटक नीति महाधिवेशनको चर्चा चलिरहेको छ। नीति महाधिवेशनमा कस्ता विषयलाई छलफलमा ल्याउने भन्ने मुद्दाले बैठकमा समय पाएको छेन। समकालीन नीति, शासकीय सुधार, अर्थिक उन्नति र मितव्यिता, पारदर्शिता र जवाफदेहिता, शिक्षा र स्वास्थ्य, कूटनीतिक अभ्यास, संघीयताको सुदूर्ढीकरण, निजीकरण सदुपयोग, सामाजिक न्याय, सामाजिक

सुरक्षा, सुशासन र समुन्नतिको मार्गचित्रबारे प्रारम्भिक छलफल निकै कम छन्। सबैभन्दा ढूलो लोकतान्त्रिक दल कांग्रेसले सरकार, संसद र पार्टीभित्र कस्ता नीति अबलम्बन गर्दछ, कसरी जनतामा नीतिमार्फत 'डेलिभरी' दिन सक्छ भन्ने परीक्षणको समय पनि हो यो। उसले संविधानको परिकल्पनाअनुस्तूप लोककल्याणकारी राज्यका अवधारण कस्ता नीतिमार्फत हासिल गर्न सकला भन्ने जिज्ञासा सर्वत्र छन्।

विभिन्न सूचकका सुधारात्मक विन्मुखा पार्टीलाई उभ्याउन कांग्रेसका आगामी नीति, योजना र कार्यक्रम के छन् ? सन्मुखको संकटमय आर्थिक मन्त्रीलाई त्राण दिन कांग्रेसको अर्थनीति के हो ? बदलिंदो भूराजनीतिक टकरावलाई सन्तुलित गर्न उसको कूटनीति र विदेश नीति कस्तो हो ? मुलुकको ज्वलन्त समस्या गरिबी

गर्ने कांग्रेसजनको पक्ति ढूलो छ। पार्टीको पुस्तान्तरण, रूपान्तरण र सुदूर्ढीकरणका लागि आवाज मुखरित गरिरहने पक्तिले पनि प्रश्नहरू तेस्त्याइरहेका छन्। पछिलो समय पार्टीमा एकछत्र शासन गरिरहेका पार्टी सभापति शेरबहादुर देउवाले रूपान्तरणको उपाय त गर्नुन तर कार्यान्वयन गर्न चाहैनन्। विशेषतः कांग्रेसको नेतृत्वको कार्यशैली, सक्रियता र कुशलतालाई लिएर आमकार्यकर्तामा नैराश्य देखिन्छ। १० वैशाखको उपनिवाचन परिणामले कांग्रेसको नेतृत्व, परम्परा र कार्यशैलीमा परिवर्तन गर्नुपर्ने चर्को आवाज उठाएको छ। नेतृत्वमा समयानुकूल चुस्त कार्यशैली र कुशलता नदेखिंदा आमकार्यकर्ताले नेतृत्वलाई स्विकार्न सकिरहेका छैनन्। कांग्रेसको विधानमा कार्यकारी पद सभापति र महामन्त्री हो। तर,

नयाँ पुस्तालाई पार्टी र सरकार सञ्चालनको जिम्मेवारी सुमिनु पार्टी सभापति देउवाको दायित्व। र, यो नै उमेरको उत्तरार्धको श्रेयस्कर कदम हुनेछ। यसका लागि उनले अब ढिला गर्नुहुँदैन।

सागरठनिक व्यवस्थापन : कांग्रेस नेपालको राजनीतिमा लामो इतिहास बोकेको ढूलो संरचना भएको पार्टी हो। कांग्रेसका भ्रातृ संगठन, शुभेच्छुक संघ, ट्रेड युनियनजस्ता दर्जनाँ संगठन छन्। तर, आफै लोकतान्त्रिक पार्टी भएको उद्घोष गर्ने दलको नेतृत्वले आफ्ना संगठनलाई समयमै आन्तरिक निर्वाचनबाट सांगठनिक नेतृत्व र संरचना दिन सकिरहेको छैन। नेविसंघ, तरुण दल, महिला संघजस्ता प्रभावशाली संगठन नेतृत्वविहीन हुँदा कांग्रेसका जरा सिजिवत हुन सकिरहेका छैनन्। एकातिर, पार्टीलाई योगदान गर्न इच्छुक कार्यकर्ता जिम्मेवारविहीन

सुशासन र डेलिभरी प्रभावकारी गराउन अनुगमन र प्रशिक्षित गरी जनकेन्द्रित सेवामा जोड दिनु अपरिहार्य छ। पछिलो उपनिवाचनको मतपरिणामले संगठन चलायमान भएर मात्रै पनि नहुने देखिएको छ। बदलिंदो

सामाजिक चेतनाले सांगठनिक सुशासन र त्यसले दिने डेलिभरीको परीक्षण गरेका छन्। त्यसको परीक्षण सरकार र संसदको अभ्यास र उपलब्धिले देखाउनेछ।

लोकतान्त्रिक विधि : कांग्रेसले विधानसम्मत पार्टी सञ्चालनको प्रण गर्नुपर्छ। महाधिवेशनमा थालनी गरेको आन्तरिक लोकतान्त्रिक विधि संस्थागत गर्न अब ढिला गर्नुहुँदैन। लोकतान्त्रिक पार्टीको साथ बोकेको कांग्रेस आफै लोकतन्त्रको अभ्यासबाट चुकिरहेको छ। विशेषतः चुनावअधिगठ गर्न गर्न या नगर्ने भन्ने विषयमा कांग्रेसभित्र ढूलो विवाद थियो।

● ● ●
कांग्रेसभित्रको अन्तर्संघर्ष र रूपान्तरणको बहस घनीभूत रूपमा चलिरहेको छ। पछिलो स्थानीय तह र आमनिर्वाचनबाट सबैभन्दा धेरै सिट जितेको कांग्रेस उपनिवाचनमा आफ्नै पकड क्षेत्रमा पराजित भएपछि कांग्रेस सचिवने कि सकिने भन्ने बहस चर्किदो छ।

● ● ●
सभापतिसहित बहुमत केन्द्रीय सदस्य चुनावी गठबन्धनको पक्षमा देखिएपछि बहुमतबाट तालमेल गर्ने निर्णय गरिएको थियो। निर्वाचनको समीक्षा, टिकट वितरण, प्राइमरी इलेक्सनमार्फत उम्मेदवार चयन, सुशासनको मुद्दा, चुनावअधिको गठबन्धन, टिकट वितरणको विधि, योग्य र क्षमतावान्लाई पार्टीमा प्रवेश, सदस्यता वितरणको विधिलगायत विषयमा समीक्षा र भावी कार्यदिशा तय गर्नु जरूरी देखिन्छ। सभापतिसहित बहुमत केन्द्रीय सदस्य चुनावी गठबन्धनको पक्षमा देखिएपछि बहुमतबाट तालमेल गर्ने निर्णय गरिएको थियो। निर्वाचनको समीक्षा, टिकट वितरण, प्राइमरी इलेक्सनमार्फत उम्मेदवार चयन, सुशासनको मुद्दा, चुनावअधिको गठबन्धन, टिकट वितरणको विधि, योग्य र क्षमतावान्लाई पार्टीमा प्रवेश, सदस्यता वितरणको विधिलगायत विषयमा समीक्षा र भावी कार्यदिशा तय गर्नु जरूरी देखिन्छ। लोकतान्त्रिक विधिमार्फत पार्टीको सिद्धान्त, नीति र आदर्शवादी रूपान्तरणको मार्गचित्रलाई गति दिन राजनीतिक, सेद्धान्तिक, वैचारिक, सांगठनिक र चिन्तनशील दबाव दिँदै पार्टी रूपान्तरण र पुस्तान्तरणका लागि परिणाममुखी पहल मात्रै होइन, निर्णयक संघर्ष नै गर्ने पनि कांग्रेसजन तयार हुनुपर्ने देखिन्छ। विभिन्न समयमा राजनीतिक परिवर्तनको नेतृत्व गर्ने भरिएको विधिमार्फत पार्टीको सिद्धान्त, नीति र आदर्शवादी रूपान्तरणको मार्गचित्रलाई गति दिन राजनीतिक, सेद्धान्तिक, वैचारिक, सांगठनिक र चिन्तनशील दबाव दिँदै पार्टी रूपान्तरण र पुस्तान्तरणका लागि परिणाममुखी पहल मात्रै होइन, निर्णयक संघर्ष नै गर्ने पनि कांग्रेसजन तयार हुनुपर्ने देखिन्छ। विभिन्न समयमा राजनीतिक परिवर्तनको नेतृत्व गरेको कांग्रेसबाट आमनागरिकको जीवनशैलीसँग जोड्ने समुन्नत र रूपान्तरणकारी कार्यक्रम र योजना र अपेक्षाकृत छ। आमसञ्चारको विस्तार, सामाजिक सञ्चालनको प्रभाव, सामाजिक यथार्थ र बदलिंदो राजनीतिक परिवर्तनलाई सुधारना गर्नुपर्ने देखिन्छ। राजनीतिक विकल्पका रूपमा लोकतान्त्रिक दलहरूको उदयले कांग्रेसको क्षेत्रीकरण र प्रतिस्पर्धा बढेको छ। त्यसले कांग्रेस दुर्घटनाबाट बच्ने सक्दैन। संघर्षको निर्देशन पालना गर्ने अन्तरसम्बन्धको खाँचो देखिन्छ। शरीरका विभिन्न अंगका संरचनाजस्तै पार्टी संगठनका अंगहरूको पनि सक्रियता चाहिन्छ। रिक्त केन्द्रीय समितिमा निष्पक्ष र विज्ञहरूलाई मनोनीत गर्न, विभागलाई पूर्णता दिन, आन्तरिक सुशासनलाई बलियो बनाउन र पार्टीको नवजीवनको गतिलाई सार्थकता दिन ढिला गर्नु हुँदैन। रूपान्तरणको ठोस नीति, योजना र कार्यक्रमसहितको स्पष्ट मार्गचित्र लिएर जनताका घरधरसम्म कांग्रेस पुग्न सक्नुपर्छ। आन्तरिक प्रतिस्पर्धामा गुट-उपगुट भए पनि बाहिर पार्टी एकताको सन्देश प्रवाह गर्न कांग्रेस चुक्नुहुँदैन। सरकार, संसद र पार्टीका जिम्मेवार पदाध

२१ बँदे घोषणापत्र जारी गर्दै सकियो परिसंघको 'मेक इन नेपाल स्वदेशी समिट'

काठडमाडौं। अर्थमन्त्री डा. प्रकाशशरण महतले स्वदेशमै उत्पादन बढाई उपभोग बढाउने, आयात कम गरी निर्यात बढाउने र रोजगारी सिजना गर्नेतर्फ केन्द्रित हुनुपर्ने बताएका छन्। नेपाल उद्योग परिसंघले आयोजना गरेको 'मेक इन नेपाल स्वदेशी सम्मेलनमा बोल्दै उनले स्वदेशमा उत्पादन बढाउन नीतिगत र कानुनी समस्या हल गरिदिन सरकार तयार रहेको बताए।

अर्थमन्त्री महतले सरकारले पुँजीगत खर्चको प्रभावकारिता नहुनुको कारण पहिचान गरेको भन्दै आगामी अर्थिक वर्षको पहिलो दिनबाटै पुँजीगत खर्च बढाउने उपाय कार्यान्वयन हुने दाबी गरे। बजेट खर्च समयमै खर्च हुँदा अर्थतन्त्र चलायामान हुने तथा उत्पादन पनि बढ्दै उनले मौद्रिक नीतिमार्फत अझै परिस्थिति सहज बनाउने विश्वास दिलाए। स्वदेशी उत्पादन बढाउने सम्भावनाको क्षेत्रमा स्वदेशदेखि विदेशको लगानी एकत्रित गर्ने सरकारको योजना रहेको उनले बताए। उनले भने, विदेशको लगानी ल्याउने र स्वदेशी लगानीकर्ताका लागि सहजकर्ता बन्ने उपाय हेर्दै छौं। सरकारले झोत सीमितताका बाबजुद दिएको सुविधाको लाभ निजी क्षेत्रले लिन नसकेको गुनासो पनि उनले गरे।

उद्योगमन्त्री रमेश रिजालले परिसंघको मेक इन नेपाल स्वदेशी अभियानले उत्पादन वृद्धि तथा निर्यातमा समेत टेवा पुग्ने भन्दै यसलाई राष्ट्रिय अभियानका रूपमा अधिक बढाइने बताए। उनले उत्पादन वृद्धिका निमित निजी क्षेत्रको उचित माग र विद्यमान समस्या समाधानका लागि सरकार प्रतिबद्ध रहेको उनले बताए।

परिसंघका अध्यक्ष विष्णुकुमार अग्रवालले आयात रोक्नु समाधान नभई तुलनात्मक

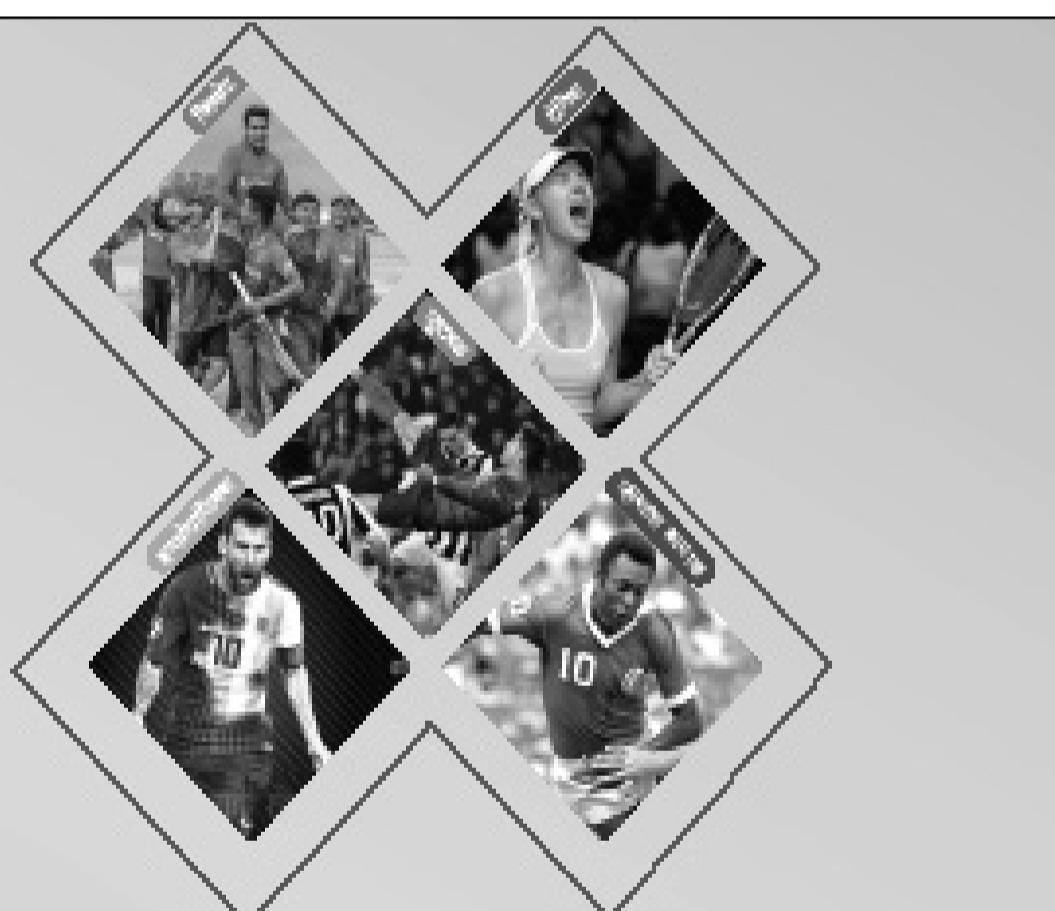
लाभका वस्तुहरूको उत्पादन नै बढाएर यसलाई प्रतिस्थापनको बाटोमा जानुपर्ने बताए। यसका लागि औद्योगिक विकासको विकल्प नभएको भन्दै परिसंघले दुई दशकअधि नै यो आवश्यकताको आकलन गरेर नेपालमा उद्योग र औद्योगिक वातावरण प्रवर्द्धनको नेतृत्व गर्दै आएको उनको भनाइ छ।

राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीका सांसद तथा अर्थशास्त्री डा. स्वर्णिम वागलेले व्यवसायीहरूले समग्र अर्थतन्त्र र राष्ट्रिय हितमा अभियान अगाडि बढाएको बताउँदै सरकार र निजी क्षेत्रबीच सहकार्य हुनुपर्ने धारणा राख्ये। कार्यक्रममा राष्ट्र बैकका डेपुटी गर्भर बमबहादुर मिश्रले आगामी असारदेखि कर्जाको व्याजदर थप घट्न सक्ने बताए। राष्ट्र बैकले अर्थतन्त्र जोखिमका वेला अंगीकार गरेको नीतिका कारण थप संकट निम्ननवाट जोगिएको बताउँदै उनले भने, 'राष्ट्र बैकले नचाहेको भए अहिले कर्जाको व्याजदर ९८ प्रतिशतसम्म पुनर्न सक्यो।' राष्ट्र बैकले हालै परिपत्र जारी गर्दै आधार दर महिनैपिच्छे थपघट गर्न मिले व्यवस्था गरेको छ। उनले प्रत्यक्ष विदेशी लगानी भित्तिर्दै हुने जस्तोसुकै समस्या सहजीकरण गर्न केन्द्रीय बैंक तयार रहेको आश्वासन पनि दिए।

नेपाल बैंकर्स एसेसिएसनका अध्यक्ष सुनील केसीले मौद्रिक नीति समीक्षामार्फत लियो नीति लिएको र मौद्रिक नीतिको समीक्षाले व्याजदर घटने संकेत गरेको बताए।

भारतमा मेक इन इन्डिया अभियानअन्तर्गत उच्च सम्भावनाका २५ वटा उद्योगहरू पहिचान गरेर नीतिगत प्राथमिकता दिइएको स्मरण गराउँदै उनले त्यस अभियानबाट उत्पादित वस्तुहरूको ढूळो परिमाण नेपालले समेत खप्त गरिरहेको बताए।

मेक इन नेपाल अभियानअन्तर्गत परिसंघले पनि नेपालको उच्च सम्भावनाका १० क्षेत्र पहिचान गरेको छ। अहिले जग्गाको लागत मात्र कुल लगानीको कम्तीमा २० देखि ३० प्रतिशत पुग्ने भएकाले यसलाई सम्बोधन

Every game. Everything about the game.

सबै देखेल

www.sabaikhel.com

[/sabaikhel](https://www.facebook.com/sabaikhel)

info@sabaikhel.com

[@sabaikhel](https://www.instagram.com/sabaikhel)

For Advertisement: sabaikhel@gmail.com

खेलकुद

साफ च्याम्पियनसिपमा नेपाल कठिन समूहमा

साफ च्याम्पियनसिपको १४औं संस्करणमा साबिक उपविजेता नेपाल कठिन समूहमा परेको छ। आयोजक अखिल भारतीय फुटबल महासंघले बुधबार सार्वजनिक गरेको 'समूह ऐमा' नेपाल समूह रहेको छ। नेपालले आफ्नो समूहमा साबिक विजेता भारतसँग कुवेत र पाकिस्तानसँग प्रतिस्पर्धा गर्नेछ। १४औं संस्करण ६ देखि १८ असारसम्म भारतको बैंगलोरमा हुँदै छ। फिफा प्रतिबन्धका कारण श्रीलंका प्रतियोगितामा सहभागी हुनेछैन। दक्षिण एसियाली फुटबल महासंघ (साफ)ले कुवेत र लेबानानलाई आमन्त्रण गरेको छ।

समूह 'ऐमा' तुलनामा समूह बीं तुलनामक रूपमा सहज देखिएको छ। लेबानानसँग बैंगलादेश, भुटान र मालिदभ्स यस समूहमा छन्। आठ टोली सहभागी साफ च्याम्पियनसिपमा कुल १५ खेल हुनेछन्। समूहका शीर्ष दुई टोली सेमिफाइनलमा प्रवेश गर्नेछन्। फिफा वरीयतामा आयोजक भारतको वरीयता शीर्ष स्थानमा छ। भारत १०१, कुवेत १४३, नेपाल १७४ र पाकिस्तान १९५औं स्थानमा छन्।

नेपाल र भारत विरपरिचय त्रिविद्वन्द्वी हुन्। नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय फुटबल यात्रामा भारत अक्सर तगारो बन्ने गरेको छ। सन् २०१३ को साफ च्याम्पियनसिपमा नेपालले समूह चरणमा भारतलाई हराएको थियो। जुमानु राई र अनिल गुरुडले गोल गरेपछि नेपालले दशरथ रंगशालामा भारतमाथि जित निकालेको थियो। त्यसपछि नेपालले भारतविरुद्ध जित निकाल्न सकेको छैन। ०७८ भद्रोमा दशरथ रंगशालामा भएको मैत्रीपूर्ण खेलमा नेपाल र भारतले १-१ गोलको बराबरी खेलेका थिए।

नेपाली राष्ट्रिय फुटबल पुरुष टोलीको इतिहास कुवेतसँग राम्रो छैन। पछिला ९ मध्ये आठ खेलमा कुवेतले नेपालविरुद्ध सानदार जित निकालेको थियो। नेपाल र कुवेतबीच एक खेल बराबर भएको छ। सन् २०२२ जुनमा भएको पछिलो भेटमा नेपाल ४-१ ले पराजित भएको हो। पाकिस्तानविरुद्ध नेपालको अवस्था राम्रो छ। नेपालले अधिकाश प्रतिस्पर्धामा पाकिस्तानलाई हराएको छ। नेपाल पछिला ६ मध्ये पाँच खेलमा विजयी रह्यो। नेपाल र पाकिस्तानबीच ६ खेल बराबरीमा दुंगिएको छ। अन्तिम भेटमा नेपालले पाकिस्तानविरुद्ध १-० को कठिन जित निकाल्यो।

नेपालका पूर्वकप्तान हरि खड्काले समूह 'एलाई' कठिन मानेका छन्। उनी अधिलो चरण प्रवेशका लागि निकै प्रतिस्पर्धा हुने मान्छन्। 'यसपटक कुवेत र लेबानानजस्ता टोली सहभागी भइरहेका छन्, समूह 'ऐमा' कुवेत र भारत छन्, त्यसैले यो समूह कठिन मानेको छु,' खड्काले हालै परिकासँग भने, 'प्रशिक्षकले रणनीति यसैन्तुसार तयार पारेका होलान्। हामीलाई पछिलो साख जोगाउन मुसिकिल पर्छ।' नेपालले पहिलो खेल कुतेविरुद्ध ६ असारमा खेल्दै प्रतियोगिता सुरु गर्नेछ।

सहिद स्मारक 'ए' डिभिजन लिग चलिरहेका कारण राष्ट्रिय टोलीको प्रशिक्षण प्रभावित भएको छ। साफ च्याम्पियनसिप नजिकिँदै गर्दा अखिल नेपाल फुटबल

संघ (एन्फा)ले शीर्ष डिभिजन लिग स्थागित नगर्ने भएको छ। लिग रोकिँदा आर्थिक भार बढ्दै जनाउँदै सहभागी कलबहरूले एन्फालाई प्रतियोगिता यथावत राख्न दबाब दिएका छन्। यसैकारण एन्फाले लिगलाई जारी राख्ने भएको छ। लिग २७ जेठमा सकिनेछ। लिग सकेको लगभग ढेढ सातापछि भारतमा साफ च्याम्पियनसिप सुरु हुनेछ।

प्रशिक्षक भिसेन्जो अल्बर्टो एनेसले नेपाली टोलीसँग राम्रोसँग घुलमेल हुन अवसर पाएका छैनन्। साफ च्याम्पियनसिपको तयारीवरूप नेपालले फिलिपिन्ससँग ३२ जेठमा मैत्रीपूर्ण खेल खेलेछ। 'नियमित सहिद स्मारक लिग हुँदा प्रशिक्षण प्रभावित भएको छ,' खड्काले भने, 'हामीले लिग रोकेर तयारी गर्नुपर्ने थियो। सम्भवत: राम्रो तयारीविना हामी प्रतिस्पर्धा गर्दै छौं।' लिग चलिरहेदा प्रशिक्षक भिसेन्जोले रणनीति बनाउन नपाएको पूर्वकप्तान खड्काले बताए। 'छोटो समयको तयारीले समस्या हुन्छ,' समस्याबाबरे खड्का भन्छन्।

दुई वर्षअधि मालिदभ्समा भएको १३औं साफ च्याम्पियनसिपमा नेपाल उपविजेता भएको थियो। कुवेती प्रशिक्षक अब्दुल्लाह अल्मुताइरीको प्रशिक्षणमा नेपालले पहिलोपटक फाइनलमा स्थान बनाएको थियो। एकपक्षीय फाइनलमा नेपाल भारतसँग ३-० ले पराजित भएको थियो। पाँच टोली सहभागी प्रतियोगितामा भारत शीर्ष स्थान र नेपाल उपविजेता हुँदै फाइनलमा स्थान बनाएका थिए। साफ च्याम्पियनसिपको १३औं संस्करण आयोजना हुँदा नेपाल फाइनलमा पुगेको यो तै पहिलोपटक हो। यसपटक कुवेत र लेबानानजस्ता टोली सहभागी हुँदा नेपाललाई साबिक उपविजेताको साख जोगाउन मुसिकिल पर्न वर्तमान राष्ट्रिय टोलीका एक खेलाडी बताउँछन्। 'कुवेत र लेबानानले कुन टोली पठाउँछन्, त्यो पक्का भएको छैन। तर, वरीयता र विगत हेर्दै उनीहरू बलिया

